

MELLÉKLET: PARTNERSÉG

Az Európai Unió Strukturális Alapjaira vonatkozó Általános Rendelet alapján a “partnerség” elve a közösségi támogatások előkészítésére, finanszírozására, monitoringjára és értékelésére is kiterjed. A partnerség fogalma magában foglalja az Európai Bizottság és a magyar kormány közötti, illetve a magyar központi és területi közigazgatási egységek és a szociális, gazdasági, civil, stb. partnerek közötti együttműködést is. Ez a dokumentum elsősorban ez utóbbi folyamatra koncentrál a magyar Nemzeti Fejlesztési Terv készítése során. A partnerség elvének értelmében a Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetési folyamata fontos szerepet játszik a Strukturális Alapokkal kapcsolatos nyilvánosság biztosításában is.

Magyarországon a rendszerváltozás során, illetve a kilencvenes évek demokratikus fejlődésének eredményeként az érdekegyeztetés nagymértékben intézményesült. Kialakult a makroszintű szociális párbeszéd, illetve a szélesebb értelemben vett társadalmi-civil párbeszéd tradíciója, és 1988 óta – több reform után, változó intézményi keretek között - folyamatosan működik. Ágazati (mezo-) szinten az egyeztetés keretei napjainkban változnak, hiszen az EU PHARE programja által is támogatott ágazati konzultációs fórumok kialakítása, s általában a szociális párbeszéd mezőszintjének erősítése folyamatban van. A régiók tekintetében a Regionális Fejlesztési Ügynökségek 1997 óta olyan partnerségi (egyeztetési) gyakorlatra tettek szert a regionális fejlesztési koncepciók, illetve programok kapcsán, ami megfelelő alapot biztosított a Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetéséhez is.

Magyarországon a rendszerváltozás óta a különböző (gazdasági, szociális, szakmai, civil, kisebbségi, női, stb.) érdekcsoportokkal történő egyeztetés változatos fórumai alakultak ki. Az NFT egyeztetésének folyamatában elsősorban a Nemzeti Fejlesztési Terv szempontjából releváns partnerekkel működő fórumok vettek részt. Ezek elsősorban a makroszintű fórumok (Országos Érdekegyeztető Tanács, Európai Integrációs Tanács, Országos Területfejlesztési Tanács), illetve az NFT operatív programjai szempontjából kulcsfontosságú ágazati fórumok (Országos Környezetvédelmi Tanács, illetve a minisztériumok által működtetett egyéb ágazati fórumok) voltak.

1. AZ NFT EGYEZTETÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE

1.1. AZ EGYEZTETÉSI FOLYAMAT CÉLJA, ALAPELVEI

A Nemzeti Fejlesztési Terv készítése során lebonyolított széleskörű egyeztetési folyamat kettős célt szolgált. Az egyik cél - az Általános Rendelet 8. cikke rendelkezéseinek megfelelően és a magyar kormány kívánságával összhangban - a legfontosabb szociális, gazdasági és regionális partnerek véleményének megismerése és a lehetőségek szerinti beépítése az NFT elkészítésének egyik kulcsfontosságú mozzanata volt. Az NFT sikerének is egyik kulcseleme, hogy a helyi, regionális, ágazati és társadalmi csoportérdekek a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek benne. Az NFT sikeres végrehajtása szempontjából létfontosságú, hogy a különböző szereplők érdemben részt tudjanak venni a célkitűzések, feladatok és intézkedések kidolgozásában és a források felhasználásában. A partnerek szerepe

a Strukturális Alapok felhasználásának folyamatában nem korlátozódik az előkészítés fázisára, hanem kiterjed a finanszírozásra, a monitoringra és az értékelésre is. Ebben a folyamatban a partnerek Strukturális Alapok fogadására való felkészülésének első fázisa volt az NFT kidolgozásában való részvétel.

A Nemzeti Fejlesztési Terv széleskörű egyeztetésének másik célja, hogy - a fenti rendelet 46. cikkében megfogalmazott információval és nyilvánossággal kapcsolatos rendelkezéssel összhangban - a partnerség jegyében elindított folyamat keretében az NFT-ről szóló információkat olyan intézményekhez és szervezetekhez is eljuttassa, amelyek nem feltétlenül vettek részt a konzultációkon, de értesültek az NFT előkészületi munkáiról és folyamatáról. Ez a későbbiekben, a végrehajtás folyamatában lesz fontos.

Az egyeztetési folyamat során az alábbi alapelvek érvényesültek:

- **Koordináció** – az NFT társadalmi egyeztetése koordináltan, a vélemények fogadása meghatározott szempontrendszer szerint, az NFT kialakításában résztvevő összes kormányzati szerv bevonásával, strukturáltan történik
- **Dokumentáció** – az egyeztetés lépései, az abban résztvevő partnerek véleménye dokumentált
- **Folyamatosság** – az NFT egyeztetése a prioritások kialakításától kezdve a végleges változat megvitatásáig folyamatosan zajlik
- **Visszacsatolás** – érdemi dialógus jön létre az észrevételek, javaslatok strukturált feldolgozása és megválaszolása során
- **Transzparencia** – az NFT társadalmi egyeztetése az Internet, írott és elektronikus média bevonásával a lehető legnagyobb nyilvánosság mellett zajlik
- **Esélyegyenlőség** – az NFT egyeztetésének teljes folyamatában érvényesül a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség.

1.2. AZ EGYEZTETÉSI FOLYAMAT KOORDINÁCIÓJA ÉS FORGATÓKÖNYVE

A Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetése alapvetően három szakaszra tagolódik. Az első szakaszban (2002. szeptember – október) az NFT stratégiája került széleskörű egyeztetésre, elsősorban a legjelentősebb gazdasági, szociális, ágazati-szakmai, regionális, civil, kisebbségi és női partner szervezetek körében. Az egyeztetés második szakaszában (2002. november-december) az operatív programok kerültek nyilvános vitára, az adott OP kialakításában és végrehajtásában leginkább érintett szakmai és ágazati szervezetek részvételével. Az egyeztetés harmadik szakaszában (2002. december – 2003. március) pedig a benyújtásra kerülő teljes dokumentum egyeztetésére került sor.

Az egyeztetési folyamat előkészítése és koordinálása során a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala szoros munkakapcsolatot alakított ki az érintett minisztériumokkal és a Regionális Fejlesztési Ügynökségekkel.

A Hivatal szerepe az NFT Stratégia egyeztetése során az országos társadalmi vita lefolytatása, a regionális egyeztetés koordinálása, a szakmai háttér és a minél szélesebb körű nyilvánosság biztosítása, továbbá a beérkezett válaszok, javaslatok összesítése, feldolgozása és a tervbe történő beépítése volt. Az NFTH feladatai közé tartozott továbbá az Operatív Programok egyeztetésének koordinációja, illetve a teljes NFT egyeztetés dokumentálása.

Az egyeztetésbe bevonandó partnerek körének meghatározásában, a Stratégia megismertetésében, szakmai egyeztetésében és a javaslatok feldolgozásában a minisztériumok is közreműködtek. Az Operatív Programok társadalmi egyeztetésének lefolytatásáért a kijelölt minisztériumok (GKM, FVM, FMM, MEH-NFTH) voltak a felelősök.

A Regionális Fejlesztési Ügynökségek az NFTH-val és az OP-felelős minisztériumokkal együttműködve központi szerepet játszottak az NFT Stratégia és Operatív Programok regionális társadalmi egyeztetésének lebonyolításában, amit saját eljárásrend és módszer szerint a regionális, szociális, gazdasági, önkormányzati, helyi kisebbségi és női partnerek minél szélesebb körű bevonásával biztosítottak. A régiókból beérkezett válaszokat, javaslatokat összegezték és dokumentálták, majd továbbították az NFTH, illetve az illetékes tárcák felé.

2. A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV EGYEZTETÉSE

2.1. ELŐZETES EGYEZTETÉS

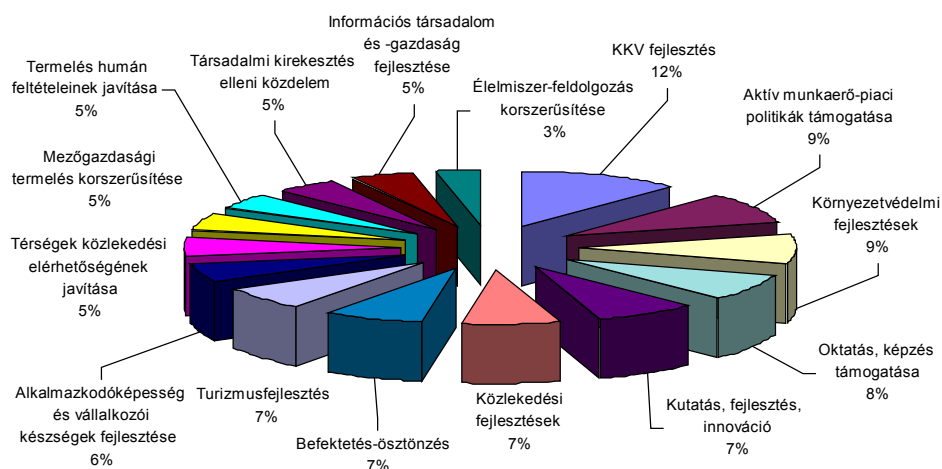
Az NFTH a Nemzeti Fejlesztési Terv 2002. nyarán elkészült helyzetelemzését, valamint a stratégia és az operatív programok vázlatát 2002 júliusában, és augusztusában közel 400 potenciális civil és szociális partnerrel egyeztette előzetesen. A Hivatal a partnereket levélben kérte fel a kiküldött anyagok véleményezésére.

Az egyeztetés célja elsősorban az volt, hogy a 2002. szeptember 20. után kezdődő "hivatalos" társadalmi egyeztetéshez szükséges információkat összegyűjtse és rendszerezze, ezekből adatbázist építsen, továbbá hogy előzetesen tesztelje az egyeztetés eszközeinek és módszereinek hatékonyságát.

Az NFTH megkeresésére közel százan válaszoltak pozitívan, ezek többsége szakmai szervezet, civil és regionális partner volt. Igen aktívan reagált a gazdasági szféra.

Az NFT prioritásai közül a partnerek kiemelten fontosnak tartották a KKV-k fejlesztését, az aktív munkaerőpiaci politikák támogatását, a környezetvédelmi fejlesztéseket, az oktatás és képzés, a kutatás-fejlesztés és innováció, a közlekedési fejlesztések, a befektetés-ösztönzés és a turizmusfejlesztés kiemelt támogatását.

2.1 ábra Kiemelten fontos prioritások

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

2.2. SZÉLES KÖRŰ EGYEZTETÉS

2.2.1. Partnerszervezetek

A Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetése olyan szociális, civil, szakmai, ágazati, regionális, kisebbségi, női és önkormányzati partnerek bevonásával történt, amelyek az NFT-ben markánsan megjelenő érdekeket, illetve társadalomban jelentős befolyással rendelkező csoportokat reprezentálnak. Az egyeztetés dokumentációja és a kapcsolattartás kezelhetősége céljából partner adatbázis készült a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala, a minisztériumok, a Regionális Fejlesztési Ügynökségek partnerlistái, a hatályos parlamenti lobbista lista és a Hivatal által működtetett interaktív honlapon regisztrált, összesen közel 900 partner adataiból (a partnerek státusz szerinti megoszlását a 2.2 ábra szemlélteti).

A Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetése a következő csoportok bevonásával zajlott:

Szociális partnerek, gazdasági és szakmai szervezetek

- A hazai érdekegyeztetés ágazati, illetve makroszintjén hagyományosan részt vevő szociális partnerek, szakszervezeti és munkaadói szövetségek, szakmai szervezetek és gazdasági érdekcsoportok.

Regionális partnerek és önkormányzatok

- A partnerség elvének hangsúlyozott érvényesítése érdekében az NFT Stratégia regionális egyeztetésében központi szerepet játszottak a Regionális Fejlesztési Tanácsok és Ügynökségek, melyek a szokásos eljárásrend szerint a régió gazdasági, társadalmi és civil szervezeteinek bevonásával véleményezték a tervet.

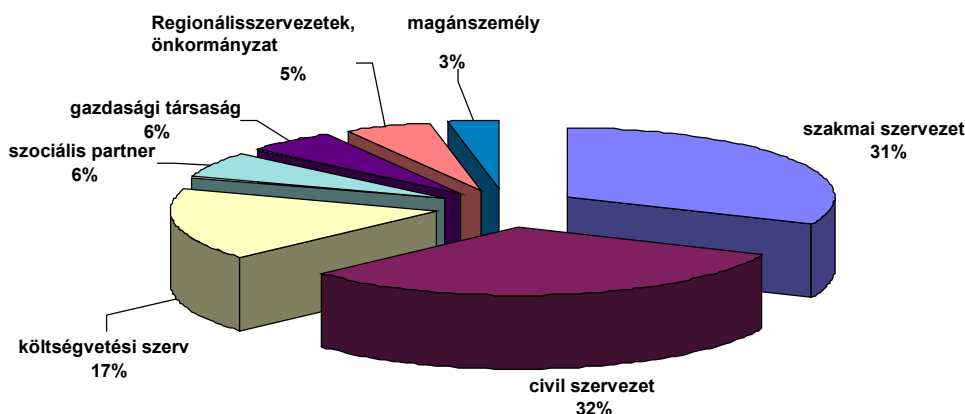
- A Magyarországon található több mint háromezer települési és megyei önkormányzat megkeresésére a potenciális partnerek magas száma miatt a települési és megyei önkormányzatok szövetségein keresztül került sor.

Civil szervezetek

- Az országgyűlés hivatalos lobbistáján regisztrált, illetve a szakmai és ágazati szervezetek által javasolt, fontos civil érdekeket képviselő, országos szinten működő szervezetek megkapták a Stratégia egyeztetési anyagát (nyomtatott és/vagy elektronikus formátumban). A Hivatal kiemelten kezelte a kisebbségi és a női szervezetek bevonását.

2.2 ábra Az NFT társadalmi egyeztetésének keretében megkeresett

partnerek megoszlása státusz szerint

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

2.3. AZ NFT EGYEZTETÉSÉNEK MÓDSZEREI ÉS ESZKÖZEI

Az NFT egyeztetése szorosan összekapcsolódott az NFT-ről szóló általános kommunikációs tevékenységgel. Ennek következtében az egyeztetés eszközei és módszerei sem választhatók el szigorúan az általános tájékoztatási tevékenységtől.

- **Együttműködési megállapodások** – Az NFTH 2002 szeptembere és 2003 márciusa között a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával (MKIK), a munkavállalói oldalt képviselő hat országos Szakszervezeti Szövetséggel, a Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetségével (GTTSZ), a Magyar Agrárkamarával, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (TÖOSZ), a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal (TIT), a munkaadói oldalt képviselő kilenc országos munkaadói szövetséggel, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségével (MTESZ), a Felsőoktatási és Tudományos Tanáccsal, a Vidék Parlamentje Egyesülettel és a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületével kötött együttműködési megállapodást. Az együttműködés kereteit megteremtő megállapodások rögzítik, hogy az NFT elkészítése, végrehajtása, értékelése és ellenőrzése során a felek együttműködnek a kölcsönös tájékoztatás, az információellátás, az oktatás, a képzés és a társadalmi egyeztetés területén. Az együttműködési megállapodások a stratégia egyeztetésén túl természetesen az NFT tervezésének teljes időszakára, illetve a végrehajtásban történő együttműködésre is vonatkoznak.

- **Közvetlen megkeresés** – Az NFTH több mint 600 partnerszervezetet keresett meg közvetlenül személyre szóló levélben vagy Interneten, és mintegy 350 visszajelzés érkezett elektronikus vagy írott formában.
- **Személyes kommunikáció** – 2002 őszén az NFTH, az operatív programokért felelős tárcák és a régiók szerepet konzultációkat tartottak és tájékoztatást adtak az NFT-vel kapcsolatos feladatokról. Az NFTH önálló fórumokat, tájékoztatókat és rendezvényeket szervezett, melyek közül ki kell emelni a 2002. november 7-én megtartott “képzők képzése” c. szemináriumot és a 2002. november 21-én a Parlamentben megrendezett országos partnerségi konferenciát. Az NFTH vezetői és munkatársai, valamint az NFT készítésében résztvevő minisztériumok munkatársai biztosították, hogy az NFT jelentőségének megfelelő súlyt kapjon más intézmények és szervezetek rendezvényein. Ezért az NFTH és az OP felelős tárcák képviselői 2002. szeptember és 2003. március között – mintegy 200 nap alatt – több mint 170 rendezvényen ismertették az NFT jelentőségét, stratégiáját, operatív programjait és különböző aspektusait.
- **Országos, ágazati és regionális fórumok** – Az NFT olyan stratégiai dokumentum, amelyet a magyar érdekegyeztetési rendszer szokásos és kialakult fórumain a hagyományoknak megfelelően a szociális és ágazati-szakmai partnerekkel egyeztetni kell. Az NFT-nek az EU Bizottságához beadásra kerülő végső változatát a makroszintű fórumok közül az Országos Területfejlesztési Tanács és az Országos Érdekegyeztető Tanács (plenáris ülésen, illetve az újonnan létrehozott, állandó bizottságként működő OÉT NFT Bizottság ülésén) tárgyalta meg. Az ágazati fórumok közül az Országos Környezetvédelmi Tanács, az újonnan felállított Országos Cigányügyi Tanács, valamint a Regionális Fejlesztési Tanácsok tárgyalták meg az NFT különböző dokumentumait.
- **Internet** – A Nemzeti Fejlesztési Tervről a www.euforium.hu honlap tartalmazza a legtöbb információt. Ez a honlap nyújtott lehetőséget a stratégia, a helyzetelemzés, a SWOT és az operatív programok egyeztetésre bocsátott változatainak letöltésére, valamint módot adott a hozzászólások és a módosítási javaslatok interaktív fórumon történő közvetlen benyújtására.

2.4. ESEMÉNYEK

2002. július - augusztus: Előzetes egyeztetés, véleménykérés. Kapcsolatfelvétel az egyeztetésben résztvevő partnerekkel, 350 partner közvetlen megkeresése (DM levél kiküldése). Válaszok feldolgozása, tapasztalatok összegzése, elemzése. Adatbázis építés, egyeztetési módszertan kidolgozása, összehangolása az illetékes minisztériumokkal és regionális fejlesztési ügynökségekkel.
2002. szeptember: Együttműködési megállapodások aláírása a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával (MKIK), a munkavállalói oldalt képviselő hat országos szakszervezeti szövetséggel, és a Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetségével (GTTSZ)
2002. szeptember 9. Országos Érdekegyeztető Tanács ülése, szociális partnerek felkérése az egyeztetésben való részvételre, döntés az OÉT NFT Bizottság felállításáról, a Bizottság titkársági feladatait az NFTH látja el.
2002. szeptember 9-19. Az egyeztetés operatív feladatainak, menetrendjének, munkamegosztásának meghatározása a tárcák és a regionális ügynökségek bevonásával

2002. szeptember 13-19. BNV-n való részvétel, az NFT népszerűsítése.
2002. szeptember 20. NFT Stratégia egyeztetési anyagának kormányzati jóváhagyása
2002. szeptember 23. NFT Stratégia társadalmi egyeztetésének "hivatalos" elindítása, 600 országos hatáskörű társadalmi és gazdasági szervezet közvetlen megkeresése (lásd partner lista), 2000 regionális partner, civil, kisebbségi és női szervezet és önkormányzat megszólítása a Regionális Fejlesztési Ügynökségeken keresztül. Kommunikációs akciók (média, rendezvények szervezése, interaktív internetes fórum beindítása és folyamatos működtetése).
2002. szeptember 26. Országos Területfejlesztési Tanács ülése.
2002. szeptember 23. - A regionális társadalmi egyeztetés lefolytatása, 7+1 regionális október 15 egyeztető fórum szervezése. A régiós vélemények kialakítása, regionális egyeztetések összegzése.
2002. október 4. Országos Környezetvédelmi Tanács ülése
2002. október 16. OÉT NFT Bizottság alakuló ülés.
2002. október Együttműködési keret-megállapodások aláírása: Magyar Agrárkamara, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT), a munkaadói oldalt képviselő kilenc országos munkaadói szövetség.
2002. október 16-30. Beérkező javaslatok feldolgozása, összefoglaló jelentés készítése, visszajelzés a partnereknek.
2002. október 30. OÉT plenáris ülés, NFT Stratégia napirenden.
2002. november 7. NPTH rendezvény – képzők képzése.
2002. november 12. OÉT NFT Bizottság ülése.
2002. november 21. Országos Partnerségi Konferencia a Magyar Országgyűlés Felsőházi Termében.
2002. november Együttműködési keret-megállapodások aláírása: Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ)
2002. december 12. OÉT NFT Bizottság, a teljes dokumentum tárgyalása.
2002. december 13. OÉT plenáris ülés.

2.5. A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV EGYEZTETÉSÉNEK EREDMÉNYEI

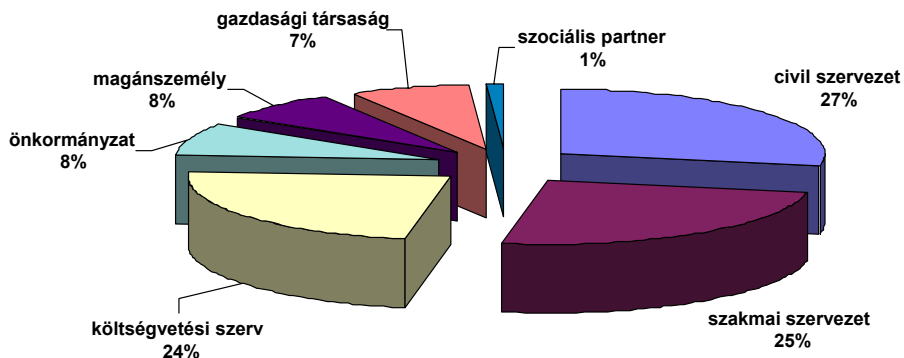
2.5.1. A válaszadó partnerek megoszlása

A Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetése során a Hivatal több mint 900 partnerrel lépett kapcsolatba. Ezek között kb. 50 ernyőszervezet található, melyeken keresztül az általuk képviselt több ezer tagszervezet véleménye is bekerült az NFT egyeztetésének folyamatába. A Hivatal kiemelt figyelmet fordított a kisebbségi és a női vélemények figyelembe vételére.

A Hivatal megkeresésére több mint 350 partner reagált aktívan, s közel 3000 hozzászólás, észrevétel és konkrét javaslat érkezett.

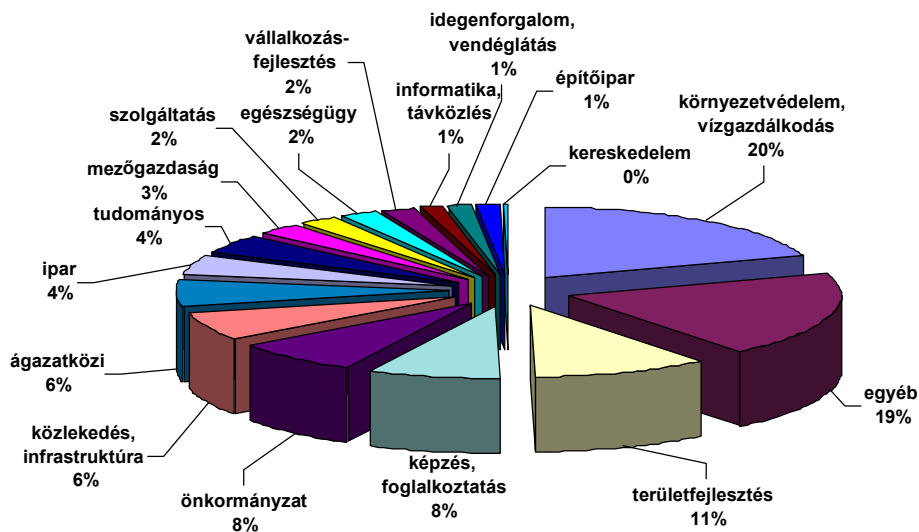
Az aktív partnerek 3/4-e civil-, szakmai, illetve költségvetési szerv, melyek közel egyenlő arányban szóltak hozzá a stratégiához (az aktívan reagáló partnerek státusz, illetve ágazat szerinti megoszlását a 2.3 és a 2.4 ábrák szemléltetik).

2.3 ábra Az NFT Hivatal megkeresésére aktívan reagáló partnerek megoszlása státusz szerint

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

2.4 ábra Az NFT Hivatal megkeresésére aktívan megoszlása ágazat szerint

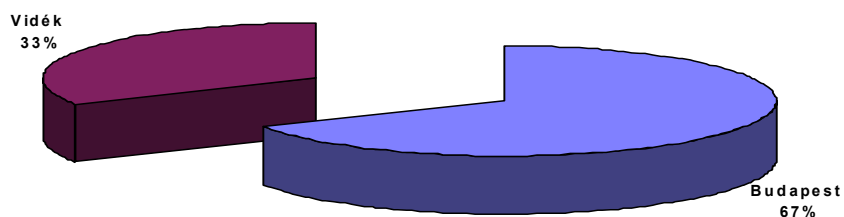

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

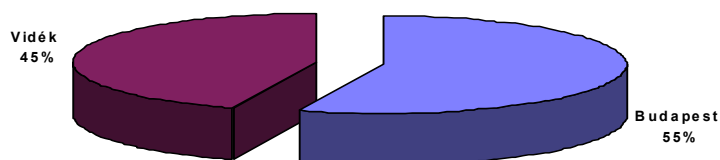
A megkeresett partnerek mindössze 1/3-a vidéki székhelyű, ezzel szemben az aktívan válaszolók 45%-a vidéki, tehát a vidékiek közel 30%-kal aktívabbak, mint a fővárosiak (lásd 2.5 és 2.6 ábrákat).

2.5 ábra Az NFT társadalmi egyeztetésének keretében megkeresett partnerek megoszlása terület szerint

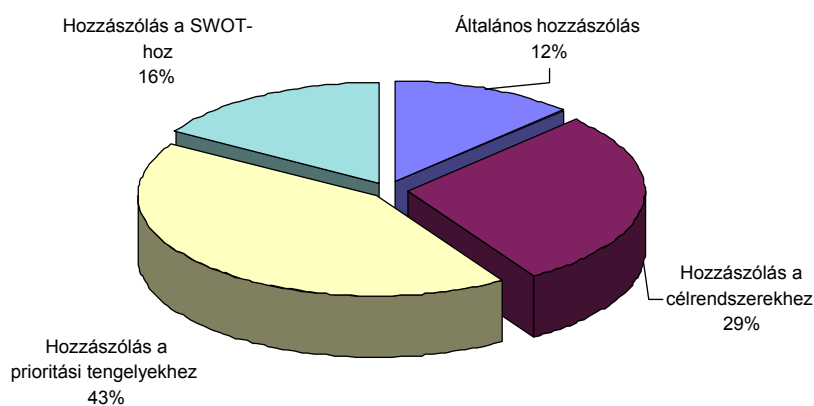
2.6 ábra Az NFT Hivatal megkeresésére aktívan reagáló partnerek megoszlása terület szerint

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

A partner hozzászólások és javaslatok jelentős része (43%) a prioritási tengelyekhez érkezett (lásd 2.6 ábrát).

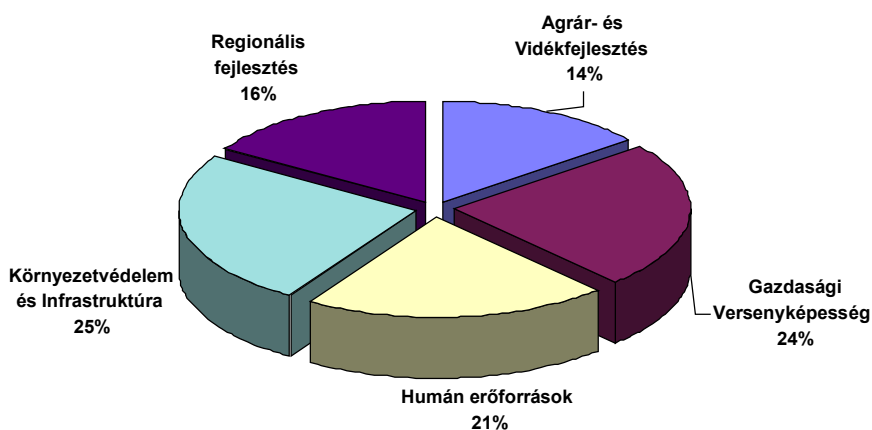
2.7 ábra Partnervélemények megoszlása az NFT szerkezete szerint

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

Ezekben belül nagyjából hasonló arányban szóltak hozzá a Környezetvédelem és Infrastruktúra OP-hez, a Gazdasági Versenyképesség OP-hez és a Humán erőforrás fejlesztése OP-hez. Kevesebb hozzászólás volt a Regionális Fejlesztési OP-hez és az Agrár OP-hez (lásd a 2.8 ábrát).

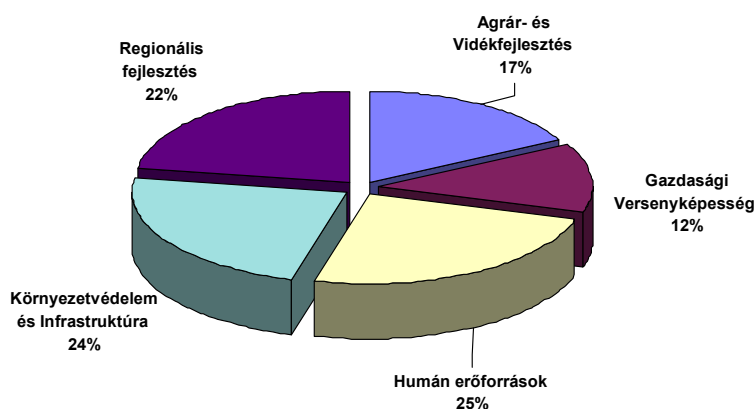
2.8 ábra Partnervélemények megoszlása prioritási tengelyek szerint

Forrás: MEH NFTH-Partner Adatbázis

A legtöbb konkrét javaslat a Humán erőforrás-fejlesztés OP-hez (25%), a legkevesebb a GVOP-hez (12%) érkezett (lásd a 2.8 ábrát).

2.8 ábra Új javaslatok megoszlása OP-k szerint

© MEH NFTH-Partner Adatbázis

2.5.2. Partnervélemények csoportosítása

Szociális partnerek, szakmai szervezetek

A szociális partnerek – munkaadók és munkavállalók – kiemelt szerepet töltenek be a Nemzeti Fejlesztési Terv kialakításában és végrehajtásában. Ennek megfelelően az országos szintű érdekegyeztetésben résztvevő hat szakszervezeti konföderáció, illetve a kilenc munkaadói szövetség – s rajtuk keresztül tagjaik, illetve tagszervezeteik – több szinten is bekapcsolódott az NFT tervezésének munkálataiba. Egyrészt az együttműködési megállapodások mind a tizenöt szervezettel megteremtik a hosszú távú együttműködés szerződéses kereteit. Másrészt az országos érdekegyeztetésben való részvétel közvetlen tárgyalásra ad lehetőséget a három fél között.

Munkaadói oldal

Az agrár munkaadó szövetségek képviselői a stratégia és az egyes operatív programok kapcsán a mezőgazdaság méltányos kezelésének fontosságát fogalmazták meg. A kistermelők, a családi gazdaságok a pályázatok során önerő hiányában eslenének az NFT

biztosította forrásoktól, így elengedhetetlen speciális konstrukciók kialakítása e csoportok számára.

Az NFT-ről szóló tudnivalókat a vállalatok szintjéig kell "levinni", hiszen pályázóként és az operatív programok projektjeinek kivitelezőjeként a terv végrehajtásának főszereplői lesznek.

A munkaadók kormányzati intézkedést sürgetnek annak érdekében, hogy a szociális partnerek ismét részt vehessenek a Regionális Fejlesztési Tanácsok munkájában.

A gazdasági versenyképesség vonatkozásában a befektetés-ösztönzés kapcsán feltétlenül szükség van a kockázati tőke megjelenésére. Ez a törekvés ugyan nem illeszthető be a Nemzeti Fejlesztési Tervbe, de a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium ebben az irányban indította el beruházási programját.

A munkaadók nem értenek egyet azzal, hogy a stratégia automatikusan átveszi az EU KKV-kra vonatkozó besorolási rendszerét. A nem megfelelő besorolási rendszer ugyanis olyan vállalkozásokat zárhat ki a támogatásból, amelyeknek szükségük lenne rá, ezért ennek módosítása szükséges.

A kutatás-fejlesztés és innovációs tevékenység kedvezőbb adózási feltételeinek megteremtése hozzájárulhatna ahhoz, hogy a szektorban a kívánatos, a GDP 2%-ában meghatározott arányhoz közelítsen a finanszírozás, s ezen belül rendezni kellene az állam és a versenyszféra által biztosított finanszírozás arányát is.

A Terv elsősorban a KKV-k beszállítói tevékenységét hangsúlyozza, holott az ilyen jellegű tevékenységek aránya csak 10-15%. Kívánatos a KKV-k képzésben betöltött szerepének erőteljesebb kiemelése. A javaslatot a tervezők elfogadták és hangsúlyosabbá tették, főleg a Humánerőforrás-fejlesztés és a Regionális Operatív Programban.

A magántőkének a közszolgáltatások finanszírozásába történő bevonásával (Public Private Partnership) kapcsolatos előkészítő munkákat fel kell gyorsítani, a jogszabályi háttérrel és az együttműködés technikai háttérrel a csatlakozás idejére meg kell teremteni. Az EU tapasztalatok alapján PPP technika alkalmazása csak kísérleti projekteken leszűrt tapasztalatok felhasználásával lehet hatékony. Ez a rendelkezésre álló idő tükrében még további előkészítő munkát igényel.

Munkavállalók

A legtöbb célkitűzés terén – az életminőség javítása, élethosszig tartó tanulás – a már meglévő struktúrák (oktatás, egészségügy) modernizációjának szükségességét is meg kell jeleníteni az NFT-ben. Ez a javaslat nincs összhangban a Strukturális Alapok célkitűzéseivel, de a kormányzati munka és a reformkoncepció előkészítése mindkét területen megindult. A programban szereplő kirekesztés elleni küzdelem nemcsak roma kérdés, s ennek meg kell jelennie az NFT-ben is.

A közsféra fejlesztése elengedhetetlen, a helytelen bérpolitika kontraszelekcióhoz vezet mind a közigazgatásban, mind pedig az oktatásban és az egészségügyben.

Szükség van az oktatás reformjára, ami kulcseleme lehet az élethosszig tartó tanulás és a társadalmi befogadás megvalósításának (a munkahelyteremtéssel összefüggésben), ezért nagyobb hangsúllyal kellene szerepelnie az NFT-ben.

A stratégia célkitűzései között nem szabad túlságosan szűk kategóriákat felállítani, mivel ez leszűkítené a pályázati lehetőségeket.

Meg kell oldani a régiók magyar közigazgatási rendszerbe történő beillesztésének problémáját, és vissza kell állítani a szociális partnerek szerepét a Strukturális Alapok fogadásában kulcsszerepet betöltő Területfejlesztési Tanácsokban.

Civil szervezetek

A civil szervezetek megítélése szerint a szolgáltató és esélyteremtő állam elképzelhetetlen anélkül, hogy ne adna helyt a helyi közösségek, civil szerveződések hasznos tevékenységének és véleménynyilvánításának. Az NFT által szorgalmazott társadalmi versenyképesség színvonalát csak úgy lehet emelni, ha a partnerség kialakításával, a civil intézményrendszer és a helyi közösségek tudatosságának fejlesztésével, valamint a rendszeres párbeszéd elősegítésével tovább erősítik az egyéni és közösségi felelősségtudatot.

A civil szervezetek szerepe a nemzeti fejlesztési stratégia megvalósításában kulcsfontosságú lehet, hiszen ezek az intézmények közvetítenek a közigazgatás, a gazdasági szereplők és az állampolgárok között. Ennek keretében a jövőben szükség van a kiépülőben lévő civil infrastruktúra hálózatok további fejlesztésére, valamint a civil szervezetek egymás közötti, illetve a kormányzati szférával történő info-kommunikációs kapcsolatrendszer kialakítására.

A non-profit szféra szabályozásának 2002-ben elindított felülvizsgálata alkalmat adhat annak elemzésére is, hogy milyen szabályozási és támogatási feltételek között tudnak a civil szervezetek a leghatékonyabban működni. Megfelelő figyelem hiányában a civil szervezetek ugyanis az EU csatlakozás vesztesei lehetnek, mivel a csatlakozás után meg kell küzdeniük más EU tagállamok civil szervezeteivel a forrásokért.

A civil szervezetek szerint jelenleg a környezetvédelem kevésbé exponált téma, így nem kap elég hangsúlyt sem a társadalompolitikai vitákban, sem a médiában. Emiatt a lakosság nincs tisztában a már létező környezeti problémák méreteivel. Az idő előre haladtával a növekvő gazdaság újratermeli, és nem megszünteti a környezeti és társadalmi problémákat. Ezért a környezettudatosság, azaz "a fenntarthatóság pedagógiájának" megerősítését kell elérni mind helyi, mind kormányzati szinten. A helyi szinteken ez azért szükséges, mivel a helyi szerveződések a legjobb ismerői a lokális problémáknak. Ezt egészítené ki a kormányzat, szerepet vállalva a szigorú hatósági fellépésben. Kiemelten kell kezelni a megújuló energiaforrások szerepét, és az azokhoz való egyenlő jogú hozzáférés lehetőségét is. A partnerek javaslatai alapján a környezetvédelem súlya az NFT egészében nőtt, a partnerek által hiányolt megújuló energiaforrások támogatása pedig kiemelt helyet kapott a Környezetvédelem és Infrastruktúra OP-ban.

Esélyegyenlőség

A kisebbségi és a női szervezetek hozzászólásai kiemelt szerepet játszottak a Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetésében. A partnerek szerint fejleszteni kell a nőket érintő egészségügyi ellátásokat és preventív eszközöket. A nők munkaerő piaci helyzetének javítását és újbóli munkába állásukat speciális át- és továbbképzési formák segítségével, a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatások fejlesztésével kell megvalósítani. A 45 év feletti nők részére speciális munkaerőpiaci programok és fokozott munkajogi védelem kidolgozása halaszthatatlan feladat. Az egyeztetéseken elhangzott partnervélemények alapján a

Humán erőforrás-fejlesztés Operatív Program külön intézkedést is tartalmaz a női esélyegyenlőség megvalósításának érdekében.

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség az NFT tartalmában, illetve egyeztetésének folyamatában is megjelenik, tartalmilag elsősorban a humán erőforrás-fejlesztésben, az egyeztetési folyamat tekintetében pedig a női szervezetek kiemelt bevonásával. Az egyeztetést koordináló NFTH becslései szerint a különböző konzultációkon részt vett partnerszervezetek képviselőiben megjelentek kb. 30 százaléka volt nő.

A fogyatékkal élők társadalmi integrációjának alapvető feltétele az akadálymentes környezet megteremtése, továbbá a komplex rehabilitációs rendszer kiépítése, amely magában foglalja az orvosi, a társadalmi és a foglalkoztatási rehabilitáció eszközrendszerét. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során tekintetbe kell venni a fogyatékkal élő emberek szükségleteit.

A civil szervezetek kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének és társadalmi esélyegyenlőségének javítására. Ezen belül az idősödő korosztály, a nők, a romák, a szegénységi küszöb körül élő nagycsaládosok, a gyermekeiket egyedül nevelők, a gyermeket vállaló pályakezdők, a gyermekgondozás miatti távollétből visszatérők, az árvák, az állami gondozottak, a hajléktalanok, a fogyatékkal élők, az alacsony képzettségűek, a szegénységben vagy a szegénységi küszöb körül élő munkanélküli fiatalok, valamint a szociális- és társadalombiztosításon kívül rekedt ellátatlanok foglalkoztatási problémái állnak érdeklődésük középpontjában. E rétegek megítélésében általános elvárás a pozitív diszkrimináció, valamint az, hogy elsősorban a hátrányos helyzet felszámolására kell törekedni, s csak ezután következhet a felzárkóztatási folyamat kimunkálása.

Regionális szervezetek, önkormányzatok

A Stratégia regionális egyeztetését a Regionális Fejlesztési Ügynökségek folytatták le a régiók releváns társadalmi és gazdasági partnereinek (Regionális Fejlesztési Tanácsok, Megyei Fejlesztési Tanácsok és Közgyűlések, Kistérségi Társulások, Települési Önkormányzatok, dekoncentrált szakmai-ágazati-gazdasági szervezetek, civil szféra képviselői) a bevonásával, tájékoztatásával és a partnerjavaslatok összegzésével. Az önkormányzatokkal folytatott párbeszéd közvetlenül az önkormányzati szövetségeken keresztül történt. A regionális és önkormányzati partnerek a Stratégiát összességében támogatták, úgy vélték, hogy a hosszú távú jövőkép, a tudás- és innováció-orientált fejlesztési stratégia megfelelő kereteket biztosít a regionális fejlesztési törekvések érvényesítésére. Számos tervezési-módszertani észrevétel mellett a legtöbb konkrét javaslatot a regionális fejlesztés témakörével kapcsolatosan fogalmazták meg.

Az általános észrevételek kapcsán megfogalmazódott, hogy az életminőség javítása át kell, hogy hassa az egész folyamatot, ezért ne fő célként jelenjen meg, hanem a horizontális elvek egyikeként. A regionális különbségeket, különösen a régiókon belüli kistérségi különbségeket hangsúlyosabban kell kezelni. A fenntarthatóság horizontális szempontjának érvényesítése érdekében a partnerek javaslata alapján a kialakítandó fenntartható fejlődés stratégia pontjai az NFT részévé váltak. Az eszközrendszer legfőbb hiányosságai (hogy nem határozza meg világosan az ágazati és regionális OP-k közötti határvonalat, számos átfedést meghagy, pl. a regionális és az infrastruktúra, vagy a regionális és az agrár, illetőleg a gazdasági és az infrastruktúra OP-k között) a partnerek javaslatainak megfelelően megszűntek.

A regionális szervezetek meggyőződése, hogy a regionális politika hatékony szerepet játszhat a területi kohézió erősítésében, a gazdasági versenyképesség javításában, a közigazgatás

korszerűsítésében, az innováció serkentésében, melynek érdekében a regionális önkormányzatiságot alkotmányos szintre kell emelni, létre kell hozni a regionális közigazgatási intézményrendszert, és a felsőoktatási integráció révén létrejött regionális tudásközpontokat össze kell kapcsolni az adott régió jelentős gazdasági-igazgatási intézményeivel.

A regionális intézményrendszer fejlesztése során kiemelt fontosságú a közigazgatási régiók és a hozzájuk kapcsolódó szélesebb társadalmi-gazdasági struktúrák létrehozása, a térségi együttműködési, tervezési és fejlesztési funkciói fejlesztése és modernizációja, a középszintű (megyei) közigazgatási-közszolgáltatási rendszer modernizációja, továbbá a kistérségek gazdasági és társadalmi fejlődésének elősegítése, szervezeti és működési feltételeinek és forrásainak biztosítása, és a szomszédos kistérségek programjainak összehangolása. A megfelelő intézkedéseket a Regionális Operatív Program tartalmazza. A tervben jobban ki kell hangsúlyozni az országos és régiós specifikumokat és jellemzőket. A tervnek elő kell segítenie a regionális és a határon átnyúló fejlesztések közötti koherenciát. Fontos a határon túli magyarokkal való intézményes társadalmi-kulturális-tudományos-gazdasági kapcsolatok erősítése az euro-régiók révén. Ez utóbbi javaslat nem válhat az NFT részévé, ezt a tevékenységet az EU Interreg Programja támogatja.

Az NFT fokozatos megvalósításával lehetőség nyílik a korábbi közigazgatási reformelképzelések és az elkezdett folyamatok - modernizáció, a szolgáltató információs közigazgatás megteremtése, és az elektronikus önkormányzati rendszer kialakítása - továbbvitelére, kiteljesítésére, esetleg koncepcionális felülvizsgálatára, valamint a területfejlesztési források régóta halogatott decentralizálására és koordinációjára. Ezt a partnerek által javasolt intézkedést a tervezők beépítették az NFT-be.

Javasolták a területi problémákra és az egyes stratégiai prioritások térségi következményeinek hatásaira vonatkozó vizsgálatok, komplex elemzését.

Regionális szinten kell meghatározni azokat a feltételeket, amelyek támogatják Stratégiában megfogalmazott innováció vezérelte fejlesztési modellbe vezető átmenetet, melyben a versenyképességet a különböző erőforrások regionális hálózatba szervezett összekapcsolása biztosítja a leghatékonyabban.

A településfejlesztés terén támogatni kell a városok közötti együttműködést, a hálózatok fejlesztését, a speciális státuszú és a megyei jogú városok szerepének erősítését, különösen azokon a területeken, ahol a lemaradás mérséklésére nagy léptékű fejlesztési programokat kell kidolgozni és megvalósítani. Erre külön regionális fejlesztési intézkedés található az NFT-ben.

Javasolták, hogy a Központi Régió info-kommunikációs fejlesztéseit mint "gateway" projektet az egész országra terjesszék ki.

Alapvető problémának látják a pályázatokhoz, projektekhez szükséges önrész előteremtését, különösen a hátrányos helyzetű kistérségekben, melynek megoldására javasolták egy finanszírozást segítő központi Támogatási Alap létrehozását. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a tervben az önkormányzati és a versenyszféra együttműködésének fejlesztésére, a közös projektek számának növelésére. Ezt a javaslatot a tervezők a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programban jelenítették meg.

A humánerőforrás-fejlesztés terén javasolták az oktatási rendszer modernizálását, a lexikális tudás mellett a problémamegoldó képességek fejlesztését, valamint a piaci igényekhez igazodó képzési struktúra kialakítását, mely javaslat önálló intézkedésként megjelenik az az NFT-ben.

Lényeges a nonprofit szféra gazdasági megerősítése, mivel a civil szervezetek kulcsfontosságú szerepet játszhatnak a nemzeti fejlesztési stratégia megvalósításában, azzal hogy ezek a szervezetek közvetítenek a közigazgatás, a gazdasági szereplők és az állampolgárok között.

Kitüntetett fontosságú a regionális innovációs és tudásbázisok kialakítása és fejlesztése.

A gazdasági versenyképesség fejlesztésénél a külföldi tőke bevonása mellett szükséges a hazai tőkeállomány mobilizálása is, mely véleményt az NFT tervezői figyelembe vették. A KKV-k beszállítóvá válásának elősegítésére nagyobb hangsúlyt kell helyezni – ez a javaslat önálló intézkedésként került az NFT-be. Erősíteni kell azt a szemléletet, hogy a KKV-k fejlődése a hazai politika eredménye, míg a multinacionális vállalatok jelenléte a globális világé. A duális gazdaság mellett a regionális gazdaságfejlesztés eszközeiként a regionális specializáció, a klaszteresedés és a vállalkozási övezetek munkaszervezeteinek támogatása és megerősítése a GVOP-ben jelent meg.

A hazai beruházások ösztönzése, a munkahelyteremtés elősegítése, a szociális körülmények javítása és a helyi erőforrások jobb kihasználása érdekében a Tervnek az ipartelepek és az ipari parkok létesítését is fontos prioritásként kell kezelnie.

A gazdaság területén az idegenforgalom fejlesztése nagyobb hangsúlyt érdemel a tervben, és a versenyképesség fokozása érdekében markánsabbá kell tenni a struktúra-váltást elősegítő fejlesztések támogatását. A turizmus jövedelmezőségének növelésén belül nemcsak a felsorolt feladatok megoldása sürgető, hanem az új, helyi turisztikai termékek és szálláshelyek létrehozása, a szolgáltatások színvonalának emelése is, különös tekintettel a belföldi turizmus szerepének növelésére. Ezek a javaslatok a Regionális OP-ban jelennek meg.

Az információs társadalom kialakítását elősegítő prioritás szemléletén finomítani kellene: az Internet-hozzáférés és használat nem önmagáért való cél, és nem is a fejlettség kizárólagos mértékegysége, hanem egy eszköz, amely egyéb társadalmi és gazdasági funkciók hatékony megszervezését és bizonyos folyamatok egyszerűbb lebonyolítását teszi lehetővé.

A mezőgazdaság- és vidékfejlesztés témakörében javasolták az optimális birtokstruktúra meghatározását tájtypusok szerint.

A mezőgazdasági alapanyag-termelés tekintetében indokolt a meglévő felnőttképző intézmények fejlesztése és bevonása a támogatási rendszerbe.

A feldolgozóipar fejlesztése tekintetében javasolták a helyben feldolgozott élelmiszerek arányának növelését, a természet közeli- és a biogazdálkodás fejlesztését és zárláncú mezőgazdasági termelés megvalósítását.

Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása prioritás leírása a partnervéleményeknek megfelelően kitér a fenntartható fogyasztásra, vagy pl. a HACCP előírások teljesítésére.

A környezetvédelem és infrastruktúra fejlesztés témakörét a tervezők kiegészítették a megújuló energiaforrások felkutatására, fejlesztésére és terjesztésére irányuló célkitűzéssel.

A környezetvédelmi infrastruktúra tárgyalása során elsikkad a szennyezés megelőzésének szempontja, a prioritás túlzottan a már felmerült problémák kezelésére koncentrált.

2.5.3. Az egyeztetés harmadik szakasza

A Nemzeti Fejlesztési Terv egyeztetésének harmadik szakasza 2002 decemberében kezdődött. Az NFT teljes dokumentációját megtárgyalta az Országos Területfejlesztési Tanács és az Országos Érdekegyeztető Tanács.

Az Országos Területfejlesztési Tanács 2002. december 12-i ülésén tűzte napirendre a Regionális Operatív Program, illetve az NFT teljes dokumentációjának tárgyalását. A vita során a szociális partnerek aláhúzták a közlekedés fejlesztésének szükségességét, azon belül az úthálózat és a tömegközlekedés kiemelt kezelését. A regionális tanácsok részéről hangsúlyozták a regionális szint megerősítését és források elosztásának további decentralizációját. A Magyar Tudományos Akadémia képviselője a regionális kutatóbázisok és kutatóhelyek kiemelt támogatását tartotta stratégiai fontosságú feladatnak.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács 2002. december 13-i ülésén a szociális partnerek kiemelték a Nemzeti Fejlesztési Tervvel kapcsolatos egyeztetés fontosságát, illetve alaposágát. A munkaadó szervezetek kijelentették, hogy az információs társadalom megteremtése, a sajátos magyar termékek kiemelt támogatása, a kis és közepes méretű vállalkozások fejlesztése, a foglalkoztató mezőgazdaság megteremtése kapcsán lennének további módosításaik, de a tervezésnek ebben a szakaszában az NFT-t így is elfogadhatónak tartják. Maximális támogatásukról biztosították az Átfogó Nemzeti Fejlesztési Terv kidolgozását. Az OÉT munkavállalói oldala a humánerőforrás-fejlesztés feladataira koncentrált, és a bérszínvonal, az élethosszig tartó tanulás és az egészségügy fejlesztését, valamint a foglalkoztatási helyzet átfogó javítását sürgették. Szorgalmazták a partnerség elvének kiemelt érvényesítését a NFT-vel kapcsolatos további végrehajtási szakaszokban, és ugyancsak teljes mértékben egyetértettek az Átfogó Fejlesztési Terv kidolgozásával.

A partnerek által elfogadott dokumentumot a magyar kormány és az Európai Bizottság szakértői 2003. január-februárban egyeztették. A módosítások után a tervezésért felelős MEH-NFT az anyagot egy utolsó konzultációra terjesztette elő. Erről a dokumentációról újabb, koncentrált véleménycseré és információs tevékenység kezdődött az NFT készítésének utolsó szakaszában. 2003 márciusában az Országos Területfejlesztési Tanács, az Országos Környezetvédelmi Tanács és az Országos Érdekegyeztető Tanács plenáris ülésen tárgyalta meg a dokumentumot, és az OÉT NFT Bizottsága is foglalkozott vele. Az egyeztetés utolsó szakaszának részeként az elkészült anyagot azoknak a partnereknek is elküldték véleményezésre, mely szervezetekkel az NFT 2002. szeptember és 2003. március között együttműködési megállapodást kötött. (A listát lásd a 3. sz. Mellékletben) A Hivatal a dokumentációt a partner adatbázisában szereplő összes korábban megkeresett partnernek is elküldte tájékoztatás céljából.

A Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala 2003 tavaszán is folytatta azt a széleskörű tájékoztatási tevékenységet, melynek eredményeként minden kistérségbe eljutott az NFT-vel, illetve az EU Strukturális Alapokkal kapcsolatos alapvető információ.

A 2003 tavaszán lezárult partnerségi folyamat keretében egyeztetés kezdődött a partnerekkel az NFT tervezési szakaszán túlmutató feladatokról. Az új dokumentum olyan témákkal foglalkozik, mint a partnerek monitoring bizottságokban történő részvétele, a Programkiegészítő Dokumentumok, illetve a pályázati kiírások aktuális kérdései. Az egyeztetés folytatódik az NFT végleges változatának elkészítése, a tervezés lezárása után is.

3. AZ OPERATÍV PROGRAMOK EGYEZTETÉSE

Az operatív programok egyeztetése az NFTH koordinációja mellett az OP felelős tárcák (FMM, FVM, GKM, MEH-NTH) vezetésével, és a Regionális Fejlesztési Ügynökségek közreműködésével történt 2002. október 20. – november 20. között. Az egyeztetési folyamat részletes leírása az egyes operatív programok szerves részét képezik, és a Partnerségi dokumentum Mellékletében is megtalálható.

3.1. HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM EGYEZTETÉSE

A Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program tervezése és egyeztetése során széleskörű együttműködés valósult meg az érintett minisztériumok (FMM, OM, ESZCSM, GYISM, IHM, GKM, KVM és a MEH) tervezői és a régiók képviselői között.

A tervet valamennyi tárca megvitatta a legfontosabb társadalmi partnerekkel. A foglalkoztatási szakterület részanyagait a MAT, a Munkaerőpiaci Bizottság, az Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Munkatudományi Bizottsága, valamint az európai uniós felkészítő képzések keretében a legfontosabb munkaadói és munkavállalói szervezetek képviselői és a foglalkoztatási célú civil szervezetek képviselői tárgyalták meg. Az OM az alábbi szakmapolitikai szempontból meghatározó szervezetekkel folytatott egyeztetést: Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács, Felsőoktatási és Tudományos Tanács, Köznevelési Érdekegyeztető Tanács, Köznevelés-politikai Tanács, Országos Diákjogi Tanács, Országos Kisebbségi Bizottság, Országos Köznevelési Tanács. Az ESZCSM és a szakmai partnerek közötti egyeztetés keretében egyes tervezési részanyagokat a Szociális Tanács, az Egyházi Fenntartók Tanácsa és a Fogyatékosügyi Tanács is megtárgyalt.

A minisztériumok által összeállított lista alapján több száz szakmai és civil szervezet kapta meg véleményezésre nyomtatott, illetve elektronikus úton a Programot. A program készítői szakmai, civil és regionális fórumokon ismertették és vitatták meg az OP tartalmát. A program elektronikus változata felkerült az FMM és az OM honlapjára, ahol vitafórum is üzemelt. A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség kérdése az egyeztetések során kiemelten jelent meg.

A társadalmi partnerektől beérkezett vélemények feldolgozása és értékelése egységes szempontrendszer alapján, strukturáltan történt. Az Operatív Program szakmai és társadalmi egyeztetése során elfogadták és jóváhagyták az OP átfogó céljait és prioritásait, további intézkedések kidolgozását, ugyanakkor szorgalmazták a meglévő intézkedések tartalmának és célcsoportjainak bővítését, illetve kiterjesztését.

3.2. AGRÁR- ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM EGYEZTETÉSE

Az NFT részét képező AVOP kidolgozásában – a partnerség elve alapján - széleskörűen részt vettek az FVM szociális partnerei. A kormány 2002. október 22-i ülésén született döntése alapján a tárca társadalmi vitára bocsátotta az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programot. Az OP tervezete és társadalmi vitára invitáló felhívás az FVM honlapján is hozzáférhető volt.

A beérkezett véleményeket az FVM a társadalmi egyeztetés keretében összesítette és értékelte, az észrevételeket különböző fórumokon megvitatták, melyeken a Terv, illetve az AVOP elkészítésében közreműködő szakértők is részt vettek.

A társadalmi vitán az agrár-érdekképviseletek és szakmai szervezetek, a civilszervezetek (kiemelten a Vidék Parlamentje, mely mintegy 500 tagszervezetével önálló fórumokat is szervezett), a regionális szervezetek (regionális fejlesztési tanácsok-, fejlesztési ügynökségek), valamint a miniszter tanácsadó testülete az Agrárgazdasági Tanács (AT) vettek részt.

A vélemények és észrevételek alapján az AVOP tervezett intézkedései a nemzeti érdekekkel összehangoltnak, szakmailag megalapozottnak tekinthetők, és megfelelnek az EU hatályos jogszabályainak is. Az egyeztetéseken azonban az is kiderült, hogy az EU-val kapcsolatos kérdésekben, így az agrár- és vidékpolitika összefüggéseiben még nem megfelelő a szakmai- és civilszervezetek, de különösen a lakosság tájékozottsága. Az FVM ezért intenzív kampányt indított az agrár- és vidékpolitika és az AVOP széleskörű társadalmi megismertetésére.

3.3. GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉG OPERATÍV PROGRAM EGYEZTETÉSE

Az Operatív Program a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium mint az OP Irányító Hatóságát adó államigazgatási szerv felelősségében és koordinálásával, a minisztériumok tervező egységei, a társadalmi és gazdasági szervezetek, valamint a területfejlesztési régiók aktív részvételével készült el. A magyar kormány 2002. október 22-i ülésén megtárgyalta és társadalmi egyeztetésre bocsátotta Gazdasági Versenyképesség Operatív Programot.

A partnerségi egyeztetés három szinten folyt párhuzamosan:

- Egyrészt, az OP dokumentációját véleményezés és terjesztés céljából megküldték a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal, illetve az OP kidolgozásában részt vevő tárcákkal kapcsolatban álló társadalmi és gazdasági szervezetek számára.
- Másrészt, az OP anyaga regionális szinten konferenciákon, a Regionális Fejlesztési Tanácsok ülésein és egyéb szakmai fórumokon került bemutatásra.
- Harmadrészt, az OP dokumentumai a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala honlapján az állampolgárok számára is elérhetővé és olvashatóvá váltak.

A Program kidolgozása során a partnerségi kommunikációban, a levelezésekben, a fórumokon és a konferenciákon elhangzott valamennyi észrevételt hasznosították. Az OP-nak általánosságban kedvező volt a fogadtatása, a partnerek egyetértettek a célokkal és az elvekkel, a fő irányokat sokkal inkább támogatták, mint kritizálták. A fő elemekkel való egyetértés mellett azonban a hangsúlyok különbözőek. Érkeztek megjegyzések, kiegészítések

és javaslatok, melyek a végrehajtás során lesznek hasznosak. Sok javaslat az általános szabályozási környezetet érintette, a környezetvédelem fontosságát és a versenyszabályok átalakításának szükségességét hangsúlyozta.

3.4. KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS INFRASTRUKTÚRA OPERATÍV PROGRAM EGYEZTETÉSE

A vonatkozó kormányhatározatnak megfelelően, az Operatív Program kidolgozásának koordinációjáért felelős Gazdasági Minisztérium, majd 2002. júniusától a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium irányításával intenzív konzultációkra került sor a szociális partnerekkel és a Regionális Tanácsokkal.

A konzultációk egyrészt az FKTB és munkaszervezetei ülésein, másrészt helyszíni egyeztetések során folytak. Ezeken a fórumokon mutatták be az Operatív Program addig kidolgozott egyes fejezeteit. Az egyeztetések során kialakult konszenzusnak megfelelően a partnerek észrevételeit és javaslatait figyelembe vették, és beépítették az Operatív Program szövegtervezetébe.

Az OP egyeztetése során alkalmazott eszközök felölelik részben a hagyományos, részben az elektronikus kommunikáció adta lehetőségeket. Az OP elektronikusan több Internetes honlapon vált elérhetővé, de a dokumentumokat a partner szervezetek és a régiók elektronikusan és postán is megkapták. A vélemények becsatornázása és feldolgozása céljából készített hozzászólás sablon szintén mellékelt dokumentumként rendelkezésére állt minden szereplő számára. A különböző fórumokon és konferenciákon lehetőség nyílt a vélemények kinyilvánítására, amelyeket az ülések emlékeztetőjében rögzítettek.

3.5. REGIONÁLIS OPERATÍV PROGRAM EGYEZTETÉSE

A Regionális Operatív Program elkészítéséért és egyeztetéséért a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatala felel. A tervezés a VÁTI Területfejlesztési Igazgatóságnál létrehozott tervező csoport feladata. Valamennyi munkafolyamatba bevonták a Regionális Fejlesztési Ügynökségek (RFÜ) tervezőit is. Az elkészült részanyagokat az NFT Regionális Munkacsoport ülésein rendszeresen megvitatják a régiók és az ágazati minisztériumok tervezőivel. A régióon belüli egyeztetésekért elsősorban a Regionális Fejlesztési Ügynökségek voltak a felelősök.

Az egyeztetés célja a Regionális OP tartalmának minél szélesebb körű megismertetése a partnerekkel, a partnerek programról alkotott véleményének összegyűjtése, majd ezek feldolgozásával a végleges változat elkészítése. Az OP sikeres végrehajtásának feltétele, hogy a helyi, regionális, ágazati érdekek és társadalmi csoportok érdekei a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek benne. A sikeres végrehajtáshoz és a források sikeres igénybe vételéhez olyan célkitűzéseket, feladatokat és intézkedéseket kell kidolgozni, amelyeket más szereplők is képesek alkalmazni, illetve felhasználni.

Az OP egyeztetése alapvetően három szakaszra tagolódott. Az első szakaszban az operatív program helyzetelemzése és SWOT elemzése, a második szakaszban a regionális stratégiák

széleskörű egyeztetése zajlott, a harmadik szakaszban pedig a teljes Operatív Program került nyilvános vitára a legjelentősebb szociális, ágazati-szakmai, regionális és civil partner szervezetek körében. Az egyeztetés célcsoportjai az Országos Területfejlesztési Tanács, a regionális területfejlesztési tanácsok, országos ernyő szervezetek, megyei fejlesztési tanácsok és önkormányzatok vezetői, kistérségi társulások vezetői és tagjai, települési önkormányzatok, szociális partnerek, regionális, szakmai, gazdasági és civil szervezetek képviselői voltak.

A regionális partnereket, az országos ernyőszervezeteket és a civil szervezeteket elektronikus vagy közvetlen postai úton (direct mail) keresték meg. A vélemények feldolgozására készült strukturált kérdőívet a régiók az Euforium és a VÁTI honlapján tették elérhetővé a nyilvánosság számára.

A Regionális Fejlesztési Ügynökségek 2002. október 28. – november 8. között regionális fórumokat szerveztek a régiókban, amelyek a ROP-on túl a 4 ágazati operatív program egyeztetését is szolgálták.

RÉGIÓ	FÓRUM	IDŐPONTJA	HELYE
Közép-Magyarországi Régió	ROP	2002. november 8.	Budapest, Megyeháza
Közép-Dunántúli Régió	GVOP, AVOP, HEFOP, KIOP, ROP	2002. október 30.	Székesfehérvár, Technika Háza,
Nyugat-Dunántúli Régió	GVOP	2002. október 29.	Zalaegerszeg, ZMKIK
	AVOP	2002. október 30.	Szombathely, TESZÖV Székház
	HEF OP	2002. október 29.	Győr, Munkaügyi Központ
	KIOP	2002. október 31.	Szombathely, Megyeháza
	ROP	A fenti időpontokban	A fenti helyszíneken.
Dél-Dunántúli Régió	ROP	2002. október 29.	Pécs, Hotel Pátria
Észak-Magyarországi Régió	GVOP, AVOP, HEFOP, KIOP, ROP	2002. november 6.	Miskolc, Pannónia Konferencia Terem
Észak-Alföldi Régió	GVOP, AVOP, HEFOP, KIOP, ROP	2002. november 4.	Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB) székház
Dél-Alföldi Régió	KIOP	2002. november 4.	Békéscsaba - Jókai Színház
	AVOP	2002. november 5.	Hódmezővásárhely - Fekete Sas Szálló
	HEF OP	2002. november 6.	Szeged - MTESZ Székház
	GVOP	2002. november 7.	Kecskemét - Inkubátorház
	ROP	A fenti időpontokban.	A fenti helyszíneken.
Balaton régió	GVOP, AVOP, HEFOP, KIOP, ROP	2002. november 7.	Siófok, Városháza

2. MELLÉKLET

ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI TANÁCS

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az Országos Területfejlesztési Tanács mai ülésén megvitatta a Nemzeti Fejlesztési Tervnek az Európai Bizottsághoz benyújtandó változatát és az alábbiak szerint foglalt állást:

1. A Nemzeti Fejlesztési Terv elkészítésének folyamatában a regionális partnerek fontos, érdemi szerepet játszottak. A kormány illetékes szervei 2002. szeptemberétől folyamatosan egyeztettek a Regionális és Megyei Fejlesztési Tanácsokkal, Ügynökségekkel és egyéb regionális gazdasági, szociális és civil szervezetekkel a Nemzeti Fejlesztési Terv stratégiájáról, Regionális Operatív Programjáról és egyéb fejezeteiről. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő partnerek megállapították, hogy az NFT kidolgozásának szakaszában az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő szervezetek véleménye jelentős mértékben hozzájárult a dokumentum kialakításához.
2. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő partnerek értékelik a kormányzati oldal együttműködési készségét a Nemzeti Fejlesztési Terv kialakításának folyamatában. Az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai végrehajtásának alapelveihez tartozó partnerség elvet a magyar kormány maradéktalanul teljesítette és kifejezte készségét az együttműködés folytatása mellett.
3. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő partnerek egyetértenek a Nemzeti Fejlesztési Terv helyzetértékelésében, stratégiájában és Regionális Operatív Programjában foglaltakkal, azok tartalmi célkitűzéseivel és főbb irányjaival egyúttal sajnálkozásukat fejezik ki, hogy a térségi sajátosságok érvényesítésére valamint decentralizált végrehajtására csak korlátozott lehetőségek nyíltak.
4. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő partnerek kifejezték készségüket, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv tervezési szakaszában kialakult együttműködés a továbbiakban is folytatódjék; szükségesnek tartják, hogy a partnerség, a közvetlen és folyamatos részvétel elve érvényesüljön az intézményrendszer kialakításának, a pályázati rendszer előkészítésének és a monitoring bizottságok kialakításának és működésének folyamatában is. Az Országos Területfejlesztési Tanács igényli, hogy a Regionális Operatív program mellett a további négy Operatív Program tartalmának összehangolásában a régiófejlesztést, a területi különbségek mérséklését szolgáló célok megalapozásában és erősítésében, valamint az Operatív Programok lebonyolításában a régiók, illetve

5. Az Országos Területfejlesztési Tanácsban résztvevő partnerek és a kormányzati oldal együttműködési szándékai kiterjednek az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai további sorsának alakítására. Magyarország EU tagállamként a partnerek aktív részvételével hatékonyan alakítani kívánja a 2007-től kezdődő EU költségvetési időszakra vonatkozó szabályokat, különös tekintettel a Magyarország számára jelentős regionális támogatási rendszerre.

Budapest, 2003. március 25.

Tanács tagjai nevében

Kis Bódog Zoltán
Zala Megyei Közgyűlés elnöke

Dr. Kékes Ferenc
Baranya Megyei Közgyűlés elnöke

Dr. Kolber István
Balaton Fejlesztési Tanács elnöke

Szabó Gábor
Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács elnöke

Dr. Frank József
Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács elnöke

Kormányzati oldal nevében

Kiss Péter
miniszter

Dr. Nagy Sándor
politikai államtitikár

3. MELLÉKLET

ORSZÁGOS ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az Országos Érdekegyeztető Tanács mai ülésén az OÉT oldalai megvitatták a Nemzeti Fejlesztési Tervnek az Európai Bizottsághoz benyújtandó változatát és az alábbiak szerint foglaltak állást:

6. A kormány illetékes szervei 2002. szeptemberétől folyamatosan egyeztettek a Nemzeti Fejlesztési Terv stratégiájáról, operatív programjairól és egyéb fejezeteiről. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban résztvevő szociális partnerek megállapították, hogy az együttműködés kezdeti szakaszában megalakított OÉT Nemzeti Fejlesztési Terv Bizottság működése hozzájárult a dokumentum kialakításához.
7. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban résztvevő szociális partnerek nagyra értékelik a kormányzati oldal együttműködési készségét a Nemzeti Fejlesztési Terv kialakításának folyamatában. Az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai végrehajtásának alapelveihez tartozó partnerség elvet a magyar kormány teljesítette és kifejezte készségét az együttműködés folytatása mellett.
8. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban résztvevő szociális partnerek egyetértenek a Nemzeti Fejlesztési Terv helyzetértékelésében, stratégiájában és operatív programjaiban foglaltakkal, azok tartalmi célkitűzéseivel és főbb irányjaival.
9. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban résztvevő partnerek megállapodtak abban, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv tervezési szakaszában kialakult együttműködés a továbbiakban is folytatódjék; szükségesnek tartják, hogy a partnerség, a közvetlen és folyamatos részvétel elve érvényesüljön az intézményrendszer kialakításának, a pályázati rendszer előkészítésének és a monitoring bizottságok kialakításának és működésének folyamatában is. Ennek során a Kormány a szociális partnereknek kiemelt szerepet szán.
10. Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban résztvevő szociális partnerek és a kormányzati oldal együttműködési szándékai kiterjednek az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai további sorsának alakítására. Magyarország EU tagállamként a szociális partnerek aktív részvételével hatékonyan alakítani kívánja a 2007-től kezdődő EU költségvetési időszakra vonatkozó szabályokat, különös tekintettel a Magyarország számára jelentős regionális támogatási rendszerre.

Budapest, 2003. március 24.

.....
Munkavállalói oldal nevében

.....
Munkaadói oldal nevében

.....
Kormányzati oldal nevében

4. MELLÉKLET

ORSZÁGOS ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS főtitkár

Dr. Baráth Etele
kormány megbízott, politikai államtitkár

Miniszterelnöki Hivatal
Nemzeti Fejlesztési Terv és EU-támogatások Hivatala

Ikt. sz.: OKT 00053/2003.

Tisztelt Államtitkár Úr!

Az Országos Környezetvédelmi Tanács »Ad-hoc Bizottsága« kérésére 2003. március 20-án tűzte napirendjére a Nemzeti Fejlesztési Terv megvitatását, amellyel kapcsolatban a Testület az alábbi állásfoglalást alakította ki.

- i) A Nemzeti Fejlesztési Terv nem az ország gazdasági, társadalmi fölemelkedésének programja. A Tanács ugyanakkor megérti, hogy az EU ezen a néven és címen kidolgozott projekteken kíván, ill. képes infrastruktúra fejlesztő támogatásokat nyújtani. Az OKT megítélése szerint a Terv tehát alkalmas a kitűzött cél elérésére, ezért támogatja annak az Európai Bizottsághoz való eljuttatását.
- ii) A Tanács üdvözli, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU-támogatások Hivatala fontosnak tartja, hogy a Tervet széles társadalmi körrel ismertesse meg és egyeztesse. Ennek az interaktív egyeztetési folyamatnak kiemelt résztvevője az Országos Környezetvédelmi Tanács, mely sajátos összetétele miatt alkalmas a társadalmi konszenzus határainak előzetes fölmérésére.
- iii) Az OKT munkájában példamutató módon a „vizsgálati elemzés” (LIII./1995.) elkészítését az Ön hivatala megígérte. Ezt az eljárást a Testület nagyra értékeli, és ugyanakkor kifejezi azon óhaját, hogy az EU-hoz történő benyújtás előtt véleményezhesse az NFT hosszú távú, a környezetet és annak védelmére rendelt intézményrendszerét érő hatásait bemutató vizsgálati elemzését.
- iv) A Testület szerint kívánatos, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjainak megvalósítása során a fenntarthatóság szempontja kiemelt legyen.
- v) Az OKT kéri az előterjesztőt, hogy – az elkészült és egyeztetett tanulmányra alapozott – Magyarország környezeti állapotát bemutató helyzetértékelés a valóságos képet mutassa és ne ábrázolja azt „sötétebben” a remélt támogatási források megszerzése érdekében, mert az hosszútávon az ország hátrányára válhat. Magyarország környezeti/természeti erőforrás-hozománya előnyös az Európai Uniónak. Ezt a tényt kell(ene) kommunikálni.

- vi) A tömegközlekedés fejlesztését nem csupán a környezetvédelem érdekében, hanem a munkaerőpiaci mobilitást biztosító feltételek javításaként is kellene az NFT prioritásai között szerepeltetni.
- vii) Az Átfogó Fejlesztési Terv készítését javasolja a Testület felhasználni arra, hogy az ágazatközi egyeztetés és a koncepciók környezetvédelmi/fenntarthatósági szempontból való elemzésének mechanizmusa kialakuljon. És az OKT azt a »gördülő tervezés« gyakorlatának megfelelően újra és újra megtárgyalhassa.

Budapest, 2003. március 20.

Üdvözlettel

Dr. Balla Miklós
OKT főtitkár